

huwelijk

hel of
paradijs

door
PATER GERVASIUS
o. f. m. cap.

uitgave drukkerij „GROOT TILBURG”

„in opdracht van de kath. actie
in nederland”

HUWELIJK HEL of PARADIJS

DOOR
PATER GERVASIUS O.F.M. Cap.

Uitgave Drukkerij „Groot Tilburg”
„In opdracht van de Kath. Actie
in Nederland”

**Cum permissu Superiorum
Imprimatur:**

Nihil obstat.

A. Vingerhoets, l. censor.
Tilburgi, d. 24 Febr. 1945.

Evulgetur.*

F. N. J. Hendrikx, Vic. Gen.
Buscoduci, d. 25 Febr. 1945.

Inhoud :

HOOFDSTUK I

Het Huwelijk een Paradijs blz. 5

HOOFDSTUK II

Het Huwelijk een Hel . . blz. 19

HOOFDSTUK III

Huwelijk en Karakter . . blz. 33

Ter Inleiding.

In opdracht der Kleine Academie hielden wij in de maand Januari van het jaar 1945 drie conferenties over dit onderwerp. Reeds na de eerste conferentie werd mij gevraagd ze te laten drukken. Hopend daardoor in nog ruimer kring enige goede begrippen te verspreiden omtrent een zo kardinaal punt, hebben wij daartoe besloten.

Moge de H. Familie van Nazareth aan Wie we ons boekje godvruchtig opgedragen, ons werk zegenen tot bloei van het christelijk gezinsleven.

P. GERVASIUS.

HOOFDSTUK I.

HET HUWELIJK EEN PARADIJS.

Paradijs.

Dat willen wij in dit hoofdstuk aantonen, dat het huwelijk werkelijk een paradijs kan zijn op aarde.

Paradijs is een staat van geluk. Als we dus beweren, dat het huwelijk een paradijs kan zijn, willen we niets anders zeggen dan dat het zo gelukkig kan zijn. Een echte geluksstaat.

Maar g e l u k wat is dat?

Het geluk bestaat in het bezit van het goede. Tegenover het goede staan we aldus: als we het nog niet hebben, verlangen we er, naar, als we het hebben verkregen, berusten we er in, verheugen we er ons over, genieten en profiteren er van. Ons verlangen is door bezit in vreugde veranderd. Hoe groter het goed is dat wij bereiken, hoe groter ons geluk.

We zijn gelukkiger met een moeilijk te behalen diploma, een prachtige positie, een schitterend fortuin dan met een simpel cadeautje of een St. Nicolaas-surprise.

Was het goed dat wij verkregen hadden h e t goede, het alzijdig, volkomen, oneindig en onuit-

puttelijk goed, dan zouden we ook volkomen, oneindig gelukkig zijn.

Al onze verlangens zouden bevredigd zijn. Niets zou ons nog te wensen overblijven. Totaal zouden we berusten in dat verkregen goed en totaal zouden we er ons aan overgeven.

Dat al-goede is God. Hij is het Goede, de Goedheid. En voor dat goede, het bezit er van, het bezit van God is de mens geschapen.

Op aarde kan hij dat doel wel nooit bereiken. Omdat hij hier God nooit zo volmaakt kan bezitten en omdat in dit leven toch alles onbestendig en verliesbaar is, ook de kennis en liefde tot God.

Maar dit leven is de weg er heen. In dit leven streven wij er naar.

God zelf gaf ons dat streven in. Het vloeit voort uit onze natuur. Het is de natuurstreving. Voluntas ut natura, de wil als natuurstreving, zou St. Thomas zeggen.

En op die noodzakelijke streving is de vrije wilsstreving gebaseerd.

Noodzakelijk worden we bewogen tot het goede. En als we nu komen staan tegenover een bepaald en beperkt goed, een eindig goed, dan kunnen wij dat vrij nastreven. Wij kunnen er naar streven, omdat het goed is, iets heeft van het goede, waar de wil toe getrokken wordt, we kunnen het ook verwerpen, niet willen, juist omdat het maar een bepaald goed is en er nog zoveel goeds aan ontbreekt.

Al het goed dat we nastreven, willen we dus, bewogen door dien fundementelen geluksdrang in

de diepste kern van ons wezen door God ingeschapen.

Het is de meest elementaire streving, de grondstreving van heel ons leven. De stoom, de electriciteit. De motor van heel ons levensbedrijf. Stond de motor stil, heel het bedrijf viel stil. Het leven verstarde.

De weg naar 't geluk.

Als we nu den levensopgang van de meeste mensen beschouwen, dan zien we hen opgaan naar dat doel van het leven, het geluk.

Maar de weg loopt over het huwelijk.

Het huwelijk hebben zij gewild.

Zij zagen het als een goed.

Dat is het ook inderdaad.

Een ontzaglijk levensgoed, dat den mens dichter brengt bij God, zijn laatste doel.

Waarin bestaat het huwelijk ?

God schiep den mens. Man en vrouw schiep Hij hem. Dus in het specifiek onderscheid der geslachten. En God zag, dat het goed was. Hij was tevreden over zijn eigen werk en keurt het uitdrukkelijk goed. Zouden wij dan anders kunnen of mogen oordelen over Gods werk? Hij schiep de sexualiteit en keurt ze goed en wij zouden er een andere houding tegenover aannemen! Alsof God dat toch wel anders had kunnen en eigenlijk moeten inrichten!

Maar zo deden de heiligen niet. Zij stonden zo onbevangen en ruim tegenover Gods werk. Zij

aanvaardden heel Gods schone en zuivere schepping. Zij zagen den Schepper zelf in en door zijn werk en aanbaden en verheerlijkten Hem.

Zo hebben Franciscus en Theresia van Lisieux vast en zeker gestaan tegenover het sexuele. Zij hebben het gekend door de wetenschap der heiligen. Die niets te doen heeft met pruderie of preutsheid, maar ruim en onbevangen staat tegenover heel de werkelijkheid, tegenover Gods hele wondere schepping.

Velen kunnen dat niet of nòg niet en ze spreken van oneerbare, onzuivere lichaamsdelen of organen.

Neen, heel het lichaam is door God zuiver geschapen. Dus alle organen. Alleen misbruik van bepaalde organen is onzuiverheid en wat er toe leidt oneerbaarheid.

Heel het lichaam is bovendien gewijd tot een tempel van den H. Geest door het Doopsel, gezalfd door het Vormsel, een levende Christusdrager, een Christophoor door de H. Eucharistie.

Waarom het sexuele zo verheven is.

De verhevenheid ervan blijkt uit zijn oorzaken.

De werkoorzaak is God. Hij schiep het. Nu zijn wij erg genegen die schepping te plaatsen in den voltooid verleden tijd. Dan maakt het minder indruk op ons. Maar als wij denken dat God ons nu scheidt! In God is alles eeuwig, alles nu. Nu dus vloeit heel ons wezen voort uit God. Nu is Hij bezig ons te vormen tot man en vrouw. Het effect is vol van zijn oorzaak. De oorzaak

leeft in haar effect. Zo moeten we God zien in zijn werk en hem daar tegemoet treden, verheerlijken en aanbidden.

Het leven zien, ook het sexuele in zijn onmiddellijk verband met God, die er de diepste oorzaak van is. Daardoor wordt in ons de eerbied er voor onderhouden en gevoed. De eerbied voor het leven! Heel de deugd van kuisheid steunt daarop. Waar de eerbied voor het leven is verloren, is voor deze deugd geen plaats.

Het doel van het sexuele.

Die eerbied voor het sexuele groeit nog, als men het beschouwt in zijn doelloorzaak.

Dat doel is de voortplanting van den mens.

God had natuurlijk iederen mens onmiddellijk kunnen scheppen, gelijk Hij Adam en Eva deed. Zonder enige menselijke tussenkomst had Hij ook ons kunnen plaatsen in den tuin des levens.

Maar dat heeft God niet gewild. Hij is zo eenvoudig en geeft den mens zelf het vermogen tot voortplanting van het nieuwe leven.

Maar noch de man, noch de vrouw alleen is er toe in staat. Samen vormen zij het volledig voortplantingsbeginsel.

En eigenlijk zijn man en vrouw samen er niet toe in staat om het kind voort te brengen, als God niet meewerkt, als Hij niet onmiddellijk de redelijke ziel voortbrengt, die door de ouders niet voortgebracht kan worden.

En daarom is het eigenlijk niet de tweeënheid man en vrouw die het kind voortbrengt, maar

de drieënhed: Vader-Moeder-God.

En toch mogen we ook gerust zeggen, zoals we dat gewoonlijk doen, dat vader en moeder het kind voortbrengen. In hun daad is de Goddelijke scheppingsdaad der redelijke onsterfelijke ziel in zóver steeds verdisconteerd als God zelf zich tot wet zonder enige uitzondering gesteld heeft, zich immer met de ouders te verbinden. Overal waar zij door hun voortplantingsdaad de stof leveren, den onstoffelijken en onsterfelijken vorm te scheppen.

Zo worden de ouders om zo te zeggen opgenomen in Gods scheppingsdaad en mogen zij met Hem medewerken aan de voortplanting van het nieuwe leven. „Groeit aan en vermenigvuldigt u.”

Verhevenheid van het voortplantingswerk.

Zo verheven is dit heilig werk, zo gewichtig in zijn gevolgen, dat God de uitoefening daarvan zo maar niet aan de willekeur der mensen kon overlaten. Hij heeft de voortplanting geordend. Alleen in het huwelijk is ze geoorloofd en heilig. Daarbuiten bezitten de mensen wel het vermogen er toe, maar het gebruik dier vermogens is tegen de orde door God in de natuur gesteld, is grote zonde van onzuiverheid.

Wanneer ik sta aan het altaar en ik consacreer het brood en den wijn, dan doe ik een ontzettend verheven werk. Ik ben er uit mij zelf niet toe in staat. Ik ben het niet waard dit wonderwerk te mogen verrichten. Daarom stelde God

het H. Priesterschap in, waardoor ik gewijd en geconsacreerd, minder onwaardig ben het H. Sacrificie der H. Mis op te dragen.

Als man en vrouw in het heiligdom van het gezin de vlam van het leven doorgeven, het menselijk geslacht voortplanten, dan doen zij ook een bij uitstek verheven werk. En om hen waardig te maken dit heilig werk naar behoren te verrichten heeft God het H. Sacrament van het huwelijk ingesteld. Dat is hun wijding, dat is hun consecratie om zo te zeggen.

Hebben wij wel ooit nagedacht over de geweldige betekenis van dit Sacrament?

Het vormt de grondslag van de maatschappij. Want uit het huwelijk moet de gemeenschap haar naar ziel en lichaam gezonde leden ontvangen.

Doch niet alleen de natuurlijke gemeenschap maar ook de bovennatuurlijke, de Kerk, het Mystieke Lichaam van Christus.

Want het is in zijn groei afhankelijk van het Huwelijk. De Christen ouders brengen immers de kinderen voort, die aanstonds na de geboorte door hun goede zorgen worden ingelijfd in het Mystieke Lichaam. Zo werken zij aan den opbouw van het Gods-Rijk op de wereld en verwekken zij de toekomstige burgers van den hemel.

Gods zorg voor het Huwelijk.

Geen wonder dat het huwelijk God zo ter harte gaat. Dat Hij het zo maar niet aan de willekeur der mensen overlaat.

Hij heeft het ingesteld als een verbond voor

het leven tussen één man en één vrouw.

Hij heeft het eerste huwelijk ingezegend: „Wast aan en vermenigvuldigt u.”

Zijn engelen waren de eerste bruiloftsgasten.

Doch later raakte het huwelijk in diep verval. Bij de heidenen werd de eenheid en de trouw niet meer gekend en onderhouden. En bij de Joden werd daarin gedispenseerd of werden uitzonderingen toegestaan. Met het huwelijk was heel de gemeenschap in het diepste verval geraakt.

Daar verschijnt Christus op de wereld om de mensheid te hervormen.

Hij begint bij den grondslag.

Hij verschijnt op de bruiloft van Cana. Zegent die jonge bruid en bruidegom. Wijdt hun huwelijk door zijn tegenwoordigheid. Maar die daad is symbolisch. In hen zegent Hij alle huwelijken; wijdt het huwelijk als zodanig.

Toen, of waarschijnlijk later, heeft Hij het tot Sacrament verheven. Tot een heilig teken van zijn eigen Huwelijk met zijn enige Bruid, de Kerk. Hij heeft de oorspronkelijke eenheid en onverbreekbaarheid hersteld.

Zo is het huwelijk het tot Sacrament verheven voortplantingsinstituut, waar het sexuele leven normaal en heilig kan worden beleefd met betrekking tot zijn doel en overeenkomstig zijn verhevenheid.

Het sexuele sluimert in het onbewuste van het kind.

Overal waar kinderen vallen waar te nemen,

kunnen we er ons van overtuigen. Thuis, in school en op de straat. Ongekunsteld en ongehinderd spelen ze met elkaar. Argeloos, zonder hinder van het verschil van geslacht.

Als er tenminste geen storingen plaats hebben in het natuurlijk ontwikkelingsproces. Als ze niet vroegtijdig bedorven worden door grote ergernisgevers of andere reeds bedorven kinderen. Of als door een of ander ongelukkig toeval het sexuele niet vroegtijdig, voortijdig ontwaakt is. Ouders en opvoeders hebben hier 'n zware plicht van waakzaamheid.

De rijpingsjaren.

Worden de kinderen groter, 12 à 13 jaar, dan kunnen ze het zo goed niet meer met elkander vinden. Van de meisjes scheiden zich de jongens om hun eigen weg te gaan. Zij vinden de meisjes te flauw en deze vinden de jongens te ruw.

Wonderbaar is deze doelmatigheid in de natuur. Want nu gaat de jeugd geleidelijk een nieuwe ontwikkelingsphase in, waarin het geslachtsonderscheid zich meer gaat accentuëren, de rijpingsleeftijd, de puberteit gaat beginnen. In dien tijd groeit het meisje tot vrouw en de jongen wordt man. Dat gaat gepaard met allerlei evenwichtsstoringsen en crisissen. De kinderen hebben het vaak zeer moeilijk in die jaren. Met eerbied slaan we de kinderen gade in dien tijd. De natuur doet een verheven werk. Ongestoord wil hij in het verborgen en de stilte zijn werk voltooien. Waarvoor het van belang is, dat de geslachten

elkander niet storend beïnvloeden. Daarom zijn wij ook tegen coëducatie, door Paus Pius XI verworpen in de Enc. over de Christelijke Opvoeding.

De tijd der ontwakende jonge liefde.

Op 19-20 jarigen leeftijd is de crisis doorleefd. Het is de jonge man en de jonge vrouw die nu voor ons staan. Een heel natuurlijke innerlijke drang drijft de geslachten naar elkaar. De jonge man ziet in de jonge vrouw allerlei eigenschappen, die hem ontbreken en omgekeerd.

Wat den jongen in het meisje trekt, is haar rijker genuanceerd gevoelsleven, haar fijner sociaal instinct, al dat tedere, zorgzame dat haar kenmerkt, haar oog voor de kleine, practische en persoonlijke dingen die het leven kleur en smaak geven. In één woord, al datgene waardoor zij door de natuur wordt voorbeschikt tot haar latere rol in het leven, als vrouw en moeder van het gezin.

En het meisje ziet in den jongen het ridderlijke, het dappere en strijdvaardige, de ondernemingslust en dadendrang die vonken in zijn ogen en branden in zijn hart. Het zijn de eigenschappen waardoor de natuur den toekomstigen man en vader van het gezin voorbeschikt.

De jongen ziet de mooie eigenschappen in het algemeen in de meisjes. Maar het raakt hem niet zo diep. Tot hij op zekeren dag het meisje ontmoet dat hem geheel ontvlamt. Het heeft de diepste roerselen van zijn hart in beweging gebracht. Hij is er door bevangen, geboeid, bezeten,

hij kan er niet meer van los komen, dag en nacht leeft zij in zijn dromen.

Hij is verliefd.

En nu ontwaakt de geest van verovering.

Geïdealiseerd staat het meisje voortdurend voor zijn geest. Al wat mooi is, edel en heilig schrijft hij haar toe.

Hij voelt zich als een andere Godfried van Bouillon voor de heilige Stede Jerusalem. Hij wil haar veroveren, haar winnen geheel voor zich alleen.

En zij wil niets liever dan zich laten winnen en innemen. Duizend kleine middeltjes staan haar ten dienste om haar ridder aan te wakkeren en de vlam van zijn veroveringslust levendig te houden.

Het is de wonderbare tijd der verliefdheid.

Wederzijds wordt er gefantaseerd en geïdealiseerd. Zo'n meisje bestaat er op heel de wereld maar een. En er is geen jongen die met den haren kan vergeleken worden.

De groeiende liefde.

Is eenmaal de liefde ontloken in twee jonge mensenharten dan begint het verrukkelijke liefdespel der verkering. Waardoor de liefde groeit en de toenadering steeds groter, intiemer en intenser wordt.

Zij is meer psychisch dan lichamelijk of beter louter psychisch, dweperig. Beiden leven met hun hoofd boven de wolken en de voeten raken nauwelijks nog de aarde.

De liefde is sterk erotisch, maar niet sexueel gekleurd. Doch op den duur moet ook dat komen. Want het zijn ten slotte geen twee engelen of gescheiden zielen die elkaar zo hartelijk liefhebben, maar twee levende mensen van vlees en bloed. Waarom het heel logisch is en heel natuurlijk, dat op den duur ook het verlangen komt naar lichamelijke toenadering. Dat ook het sexuele zijn eisen gaat stellen.

Doch in de verkering moeten die opwellingen of eisen volstrekt geremd worden. Daaraan toegeven is onzuiverheid. Daardoor wordt al de poëzie van de verkering bedorven tot groot nadeel van het later huwelijk.

Op den langen duur zou die beheersing een bovenmenselijke inspanning eisen.

En ziet nu weer de doelmatigheid van het goddelijk plan. Dan staat daar onze Moeder de H. Kerk, gereed met het „Groot Sacrament”, dat de geliefden elkander toedienen, waardoor ze zich voor het leven verbinden tot de innigste en volmaaktste levensgemeenschap, die hun liefde bekroont, die edele, zuivere, jonge liefde die daarvoor wordt gewijd, geconsacreerd in haar diepste wezen en een waarborg biedt voor het ongestoord geluk in een volkomen huwelijk.

Het paradijs van het huwelijk.

Zo zijn ze dan het huwelijk ingetreden. Zij hebben het gezien en geëerbiedigd volgens Gods plan. Met zuivere ogen en zuivere zielen hebben zij het gezocht. Nu zullen zij ook het goed genie-

ten aan het goede huwelijk verbonden. In het bezit van dat goede zullen zij gelukkig zijn. En een staat van geluk zoals zij die nu beleven, noemen wij een paradijs.

Daar is eerst het goed der liefde.

Is er wel edeler goed denkbaar in de natuurlijke orde dan het goed der vriendschap. Doch de edelste vorm van menselijke vriendschap is die tussen man en vrouw. Zij is de natuurlijkste, zij hebben elkander het meest te geven, zij vulen elkaar volkomen aan.

En deze vriendschap wordt voor het leven gesloten en door de genade van het Sacrament gewijd en vergoddelijkt.

Door die vriendschap worden twee zielen met elkaar verbonden, twee lichamen met elkaar verenigd, twee levenskiemen met elkaar versmolten. En de vrucht dier levende liefde is het kind. Het goed van het kind, zeggen S. Augustinus en Paus Pius XI in zijn encycliek. O, het mysterie van het kind!

Men moet het meegemaakt hebben om het te begrijpen, hoe het in het ideale huwelijk wordt verwacht, ontvangen en begroet. Hoe gelukkig vader en moeder zich neerbuigen over het pasgeboren kindje, hoe zij het beminnen als zichzelf, neen, meer dan zich zelf, als hun veredeld zelf, want beiden leven voort in het kind dat zij zelf hebben ter wereld gebracht en nu samen voor God zullen groot brengen.

Dit kind zal nu groten invloed oefenen op het leven van vader en moeder.

Zij beschouwen het als een engel uit den hemel. Het heeft inderdaad een stuk hemel meegebracht en de woning veranderd in een echt hemelhuis.

Beiden voelen nu de verplichting die zij hebben tegenover het kind. Hoe ze vereend en trouw moeten samenwerken aan de opvoeding.

Zo brengt het de ouders zo mogelijk nog dichter bij elkaar en worden zij deelachtig aan dat ander huwelijksgoed: de eenheid en de trouw.

Daardoor zijn ze sterk om alle moeilijkheden des levens samen te dragen, alle lief en leed te delen, in elkander op te gaan en samen in God.

Niet alleen in het tijdelijke of stoffelijke zullen zij een steun zijn voor elkaar, maar ook in het zedelijk-godsdienstige, in hun opgang door het leven naar den hemel.

De liefde de vervulling der wet.

Die de liefde heeft, heeft de wet vervuld. Zij is het grootste goed van het huwelijk. De liefde verdraagt alles, overwint alles, durft alles, hoopt alles, is onoverwinnelijk. Zij is de solutio omnium difficultatum, de oplossing van alle moeilijkheden in het huwelijksleven. Zij is de stralende zon die het paradijs van het huwelijk den glans zijner gloeiende schoonheid verleent.

Gelijk me eens een werkeloze, die zeer arm was terwijl hij vroeger grote en drukke zaken gedaan had, zei: „Wij zijn doodarm, maar toch zijn wij gelukkig, want wij houden zielsveel van mekaar.”

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. Waar de liefde is is God. En God is de hemel.

Daarin bestond ook het geluk van 't H. Huisgezin van Nazareth. Liefde was de heersende wet. En God vervulde huis en harten met zijn tegenwoordigheid.

HOOFDSTUK II

HET HUWELIJK EEN HEL

We hebben het huwelijk beschouwd als een paradijs, als een hemeltje op aarde.

Maar het kan ook een hel worden.

Hoe is dat mogelijk? Is het dan niet eender voor alle mensen door God bedoeld? Hoe kan het dan voor den een een hemel zijn en voor den ander een hel. God heeft het toch ingesteld voor het geluk en welzijn der mensen!

Ongetwijfeld! Maar de mens heeft het in de macht van zijn vrijen wil het goed in kwaad te verkeren. God geeft hem het huwelijk. Hij wijst den mens daarbij aan, hoe hij het huwelijk heeft te beschouwen, hoe hij het moet beleven om waarlijk gelukkig te zijn.

Maar als de mens zich aan die aanwijzingen niet houdt, als hij eigen opvattingen plaatst tegenover het Godsplan, dan laat God hem over aan zijn eigen beraad, aan eigen beleid en vrijen wil

en de mens wordt door eigen schuld de oorzaak van de h el waarin hij terecht komt.

Ongebreidelde hartstochten.

Het huwelijk is de normalisering van het sexuelle leven of het voortplantingsleven. Maar als de mens die normen niet aanvaardt, als hij er niet in slaagt zijn driften, met name de geslachtsdrift te onderwerpen aan de rede en de rede aan God, dan kan hij in het huwelijk niet gelukkig leven. Dan wordt het huwelijk geen goed voor hem maar een kwaad, omdat hij het niet beleeft zoals God wil. En daardoor kan hij niet deelachtig worden aan den zegen en het goed van het huwelijk.

- Te veel eisend.

Zo iemand komt in het huwelijk met de bedoeling zijn driften uit te leven. Het sexueel genot is zijn hoogste ideaal. Nooit heeft hij het gebod begrepen: Uw begeerlijkheid zij u onderworpen, dat is onderworpen aan de rede. En toch geldt dat gebod in het huwelijk even zeer als buiten het huwelijk. Het huwelijk is niet ingesteld om driften uit te leven, maar redelijk te normeren door het verstand en de wet Gods.

Door zijn verkeerde instelling zal zo iemand veel te veel eisend zijn op het gebied van het zinnelijke. Voor een kuis en redelijk partner zijn die eisen niet te bevredigen en bovendien voelt die het vernederende en onmenswaardige daarvan. Het is grievend en vernederend zo be-

schouwd te worden hoofdzakelijk of uitsluitend als middel tot lustbevrediging of object voor zinnelijke voldoening.

De engel der liefde wordt door het venster uitgedreven om nooit meer terug te keren in die gevloekte woning.

Genot nooit doel.

Het genot kan nooit doel zijn der menselijke daden. Dat is tegen die orde der rede. Genot is enkel gevolg van de daad waaraan het verbonden is. Neem bijv. het eten en drinken. Doel is onderhoud van het leven. Maar hebt ge ooit bedacht wat voor een vervelende bezigheid dat zou zijn als God in zijn goedheid er niet zo iets als de smaak aan verbonden had? Wie zou het kunnen harden dagelijks meer dan een uur aan tafel te zitten om te eten? We zouden de voeding verwaarlozen tot groot nadeel onzer gezondheid en ten slotte van ondervoeding sterven.

Zo is het ook met de voortplantingsdaad. De vergelijking is van den fijnen heiligen Franciscus van Sales. Wie zou er zich toe lenen en al de verplichtingen die er uit voort vloeien op zich willen nemen, als God ook daaraan in zijn tegemoetkomende liefde niet enige vergoeding aan verbonden had in den vorm van een genot gelijk bij eten en drinken.

Maar we moeten toch niet eten en drinken om het genot, maar om te leven. Zo is het ook met de voortplanting. Deze moet niet gebeuren om het genot met uitsluiting van het eigenlijke doel.

Dat is een ommekeer in de orde der dingen door God gesteld.

Neo-Malthusianisme.

Daartoe zal men gemakkelijk komen wanneer men in het huwelijk het genot te veel voorop stelt. Die genotzoekers zullen spoedig tot de ontdekking komen, dat men de lust der daad ook kan smaken zonder de last te ondervinden. Door ze n.l. te stellen op neo-malthusiaanse wijze. Zo dat het doel niet bereikt kan worden. Het is de zonde van Onan. Hoe God daarover denkt heeft hij niet voor ons verborgen. Want Hij sloeg Onan met den dood op het ogenblik, dat hij zijn boze daad voltrok.

Moderne reclame.

Maar nu leven we in een heel anderen tijd. Nu is de wereld veel verlichter dan toen. Nu schaamt men zich niet meer voor die daad. Integendeel onze verlichte eeuw prijst ze aan. Steekt er een hoop kapitaal in en maakt reusachtige reclame voor deze moderne rationalisering van het huwelijksleven. Ze geeft hoog op van de levensvreugde en het geluk dat deze oplossing aan het mensdom heeft gebracht. Ze werkt ook met sterke contrasten en schildert ons de armoede en de ellende, de verworping en de achterlijkheid van het kinderrijke gezin.

Zo heeft deze reclame doorgewerkt, dat velen zich in onzen tijd zouden schamen meer dan twee kinderen te hebben. Want dat is heel niet deftig.

Decadente beschaving.

Groter bewijs voor de decadentie onzer beschaving ken ik niet. De zonde, de zelfmoord der volken, de onvruchtbaarheid van het leven, de angst voor het leven wordt openlijk gepropageerd. Het openbare gezag laat die propaganda toe. We zijn immers democratische staten!

En voorstanders der moderne vrijheden!

En onze katholieken, zijn zij immuun gebleken voor elke neo-malthusiaanse infiltratie?

Helaas neen! Luister eens naar die ongeneerde uitlatingen en gesprekken van dames en heren op kantoren, in winkels en ateliers, in herbergen en op kransjes. Er zit vaak geen draad katholicisme in die lege gesprekken, maar heel veel gemeen neo-malthusianisme. Men kan de kinderrijke moeder en de vrouw in gezegende toestand op straat nauwlijks met rust laten.

Iemand, die zich eens beklaagde over haar bezoekers en bezoeksters, dat ze hun medelijden met haar groot gezin niet konden verbergen, heb ik eens op deze wijze getroost. Ik weet zeker, dat al die onvruchtbare en egoïstische creaturen vergaan van jalouzie, als zij uw gezin zien en uw vruchtbaar leven vergelijken met hun onbeduidendheid. Dat zij vervuld zijn van minderwaardigheidscomplexen die ze voor zichzelf en tegenover u willen verbergen door hun onoprechtheid en gehuicheld medelijden. Met schrik tellen ze al de grijze haren die hun naderenden ouderdom aankondigen. Nu reeds voelen ze aan hoe eenzaam zij zullen zijn in hun ouden dag en,

dat zij bij hun sterven door niemand betreurd zullen worden.

Non licet, het is u niet geoorloofd.

Neo-Malthusianisme is kwaad in zich, intrinsiek kwaad. Daarom nooit geoorloofd. Noch om armoede, noch om moeilijke zelfs levensgevaarlijke bevalling. Niemand kan daarin dispensereren, omdat niemand verlot kan geven tot zware zonde.

Het is tegen de natuurwet, die niemand kan opheffen. Het is rechtstreeks tegen het eerste doel van het huwelijk, tegennatuurlijke ontucht.

Het moge dan wat ouderwets klinken, het is er niet minder waar om. En de waarheid is inderdaad ouderwets. Zij is zo oud als de dingen, het zelf zijn.

Het is bovendien een zonde uit berekening, dus uit boosheid. Niet uit zwakheid.

In dien toestand is men uitgesloten van de Sacramenten. Men kan natuurlijk zijn zonden verzwijgen in de Biecht en dan schijnheilig en heiligschennend te Communie gaan. Doch daarvoor voegt men nieuwe zonden er aan toe.

Deze blijvende toestand van zonde en recht ingaan tegen de stem der natuurwet, de stem van het geweten, de stem van God, verhardt het gemoed, verruwt het geweten, verkilt het gemoed en vergiftigt heel het leven.

Liesberth Burger beschrijft op fantastische wijze het sterfbed van den neo-malthusiaan. Zij roept de schimmen op der kinderen die den toegang tot het leven werd geweigerd. Vreselijke vervloeking slingeren deze den ellendigen egoïst naar

het hoofd, waaronder hij ineenkrimpt van vertwijfeling en als een wanhopige sterft.

Zo zal het hen vergaan die het grote goed van het huwelijk, het bonum prolis weigeren. Zij hebben het hoogste goed van den huwelijksplicht en het goed dat daaruit volgt, het kind verkwan-seld tegen de zonde en onvruchtbaarheid en daar-door nog een eeuwige hel verdiend.

De lafhartigste moord.

De Neo-Malthusianist heeft allen eerbied voor het leven-in-wording verloren, voor datgene wat leven worden moest. Een stap verder op het hel-lend vlak, en hij heeft ook den eerbied voor het leven zelf afgelegd. Er is een innig verband tus-sen het zesde en het vijfde gebod. Zonde tegen het zesde leidt heel gemakkelijk tot zonde tegen het vijfde.

Veronderstel dat in het neo-malthusiaanse hu-welijk toch een kindje dreigt geboren te worden, dat het al levende sluimert in het wiegje van den moederschoot, dan komen deze ontaarde mensen er zo gemakkelijk toe den kleinen ongewensten verstoorder hunner rust, den bedreiger hunner gemakzucht te beschouwen als een lastigen in-dringer, als een belager hunner egoïstische levensinstelling. Ze plegen een aanslag op zijn leven, verstikken het in de levende wieg van den moederschoot en drijven de levende vrucht af. Is er onzedelijker, laffer moord denkbaar. Hoe sidderen wij van verontwaardiging, als we hoor-den dat een gewapend Duits soldaat een kleinen

jongen te lijf ging. Wat hadden wij hem graag in stukken gereten. Maar we stonden machteloos.

Maar die soldaat is nog een held en een man van eer vergeleken bij den pleger van abortus.

Het feit is strafbaar voor de wet.

De Kerk heeft er de excommunicatie op gezet, waarvan alleen de Bisschop kan ontslaan.

Mensen, die zo'n misdaad op hun geweten hebben, leven ze niet reeds in de hel?

Ik heb er gekend die in hun ouden dag geen rust konden vinden, omdat ze de moord van zulke kinderen op hun geweten hadden.

Periodieke onthouding.

Wat is de wereld toch vindingrijk als het er over gaat middelen uit te denken om het goed van het kind buiten het huwelijk te sluiten!

Iedereen spreekt den laatsten tijd van P.O. Op de meest onsmakelijke wijze is er reclame voor gemaakt, ook, of misschien vooral, onder katholieken. Immers zolang er nog een sprankeltje geloof in hen leeft, zullen zij zich wachten voor het Neo-Malthusianisme.

Maar P.O. is heel wat anders. Terwijl hetzelfde resultaat wordt bereikt.

Inderdaad dat moeten wij toegeven het is heel iets anders.

Het is geen zonde in zich. Het is geen gewelddadig ingrijpen in de daad zelf, waardoor die daad zodanig wordt verkracht, dat zij haar effect onmogelijk kan bereiken. Hier wordt de daad niet onnatuurlijk, tegennatuurlijk gesteld.

De daad zelf heeft haar gewoon verloop, haar natuurlijk proces. Maar als ze toch onvruchtbaar blijft, hangt dat af van oorzaken, die liggen in de natuur zelf en buiten de macht van de mensen. Maar de slimme mens heeft berekend wanneer die natuurfactoren de bevruchting beletten. Dan de voortplantingsdaad goed stellen kan geen resultaat opleveren.

Maar al is het geen zonde op en om zichzelf, het is toch geen normale huwelijksbeleving. Want op de eerste plaats is het tegen het bonum prolis. Vervolgens is het tegen de ideale vereniging, die uit liefde wordt geboren en niet uit berekening. En vervolgens leidt deze praktijk vaak tot Neo-Malthusianisme.

In een zeer ideaal huwelijk hadden man en vrouw met elkander afgesproken om enigen tijd in P.O. te leven. Maar toen de bepaalde tijd verstreken was hebben zij elkander onder tranen beloofd: dat nooit meer. Het is de dood der ware liefde die geen kalenderen kent, maar zich zonder enige berekening of egoïsme geeft aan den beminde in edelmoedige overgave uit innerlijke drang en liefdedrift geboren.

En juist in die belangeloze liefde en onberekenende overgave zit een stuk huwelijksgeluk, een stuk hemel.

Alleen om grote reden, moeilijke bevalling, zware ziekte tijdens de zwangerschap, uiterste armoede kan zij worden toegestaan met goedvinden van den biechtvader, onder leiding van den huisarts en voor een bepaalden tijd.

De eenheid en onverbreekbaarheid van het huwelijk.

Dat zijn de eigenschappen van dit heilig verbond tussen man en vrouw.

Het is voor het hele leven en duldt geen mededinger of indringer.

Beide eigenschappen liggen in de natuur dezer verbintenis zelf en zijn uitdrukkelijk door Christus geproclameerd.

Deze vereniging is zo intiem en zo totaal, dat het strijdt tegen de natuur haar met iemand te beleven en daarna van hem weg te gaan of hetzelfde met anderen te beleven.

Wilde volken en stammen hebben het wel zo aangevoeld, naar het schijnt. Westermarck geeft een aardige anecdote, als hij van een Thinklet verhaalt, dat hij de kinderen zijner zuster doodde, omdat zij naar zijn vrouw hadden gekeken. Die liefde is uiteraard eenkennig en tot den dood. Die een vrouw verstoot en een andere huwt, zegt Christus, pleegt echtbreuk. En het is een dogma van onze Moeder de H. Kerk dat het voltooide huwelijk onder katholieken alleen door de dood ontbonden wordt. Nooit heeft ze dan ook in die wetten gedispenseerd.

Tegen echtbrekende vorsten heeft zij de eenheid en onverbreekbaarheid hoog gehouden en nooit is ze voor geweld van wapenen, voor afval van hele landen bezweken in haar strijd voor het zuivere huwelijk. Daarom moest dit kwaad niet eens onder katholieken genoemd worden, laat staan zo veelvuldig voorkomen.

Het karakterloze van de ontrouw in het huwelijk.

Groter karakterloosheid kunnen wij ons niet voorstellen.

Eeuwige trouw heeft men beloofd voor het altaar. Die belofte is in de sacramentele orde verheven en in den hemel bekrachtigd. En, na enigen tijd komt de verleiding. Eerst wat geflirt, dan de volkomen ontrouw. Gelijk men den duivel wel genoemd heeft: de aap van God, zo zou men deze ongeoorloofde liefde kunnen noemen: de aap der liefde. Eenmaal binnengedrongen begint het totale karakterbederf. Er wordt gehuicheld tegenover de onschuldige partij, gelogen. Alle edel gevoel, al wat naar iets hogers wijst, sterft snel af. Eigen vrouw en kinderen worden verwaarloosd, zij worden op de meest onrechtmatige wijze gegriefd en achtergesteld bij de boeleerster.

Het onrecht, de trouwe partij aangedaan, is zo groot, dat deze nooit meer hoeft samen te leven met de echtbrekende partij.

Een onherstelbaar kwaad heeft dit huwelijk aangetaast, het bonum fidei, het goed der trouw en der eenheid is vernietigd.

En dat alles om een zinnelijke lust, om een gemene hartstocht, die men niet wist te beheersen en aan de rede te onderwerpen.

Het is erg voor den echtbreker zelf. Maar ons medelijden gaat toch vooral uit naar de onschuldige, bedrogen en gedupeerde partij. Die vraagt zich in de bitterheid van haar teleurgesteld gemoed wel eens af: Waarom liet God dit toe?

Ja, waarom liet God dit toe?

Gewild heeft God het in elk geval niet. Integendeel. Hij verbiedt het ten strengste en dreigt met verschrikkelijke straffen. Maar als de mens zijn vrije wil misbruikt, belet God het niet en wil het wilden hem niet. Duitsland schond het recht, over- alleen toelaten. Juist als met den oorlog. Wij schreed onze grens en stortte ons in den oorlog, waardoor duizenden ongelukkig werden, die er totaal onschuldig aan waren.

Hier past slechts één antwoord. God weet waarom Hij het wil toelaten. En God is rechtvaardig. Al komt Zijn rechtvaardigheid in deze wereld niet altijd tot uiting. Hem staat nog een eeuwigheid ten dienste om de rechtsgelijkheid te herstellen. Gods molen maalt langzaam.

De onschuldige, wel beschouwd, is er in dit leven ook nooit zó slecht aan toe als de schuldige. De eerste heeft immers het getuigenis van een goed geweten, terwijl de andere alle eer en alle rust voor goed verloren heeft.

Haat voltooit de hel.

Uit deze rampen komt gewoonlijk de haat voort in het huwelijk. Die kan ook wel geboren worden uit andere fouten, uit gebrek aan omgang, onkunde van samenleving, wrijving der karakters. Maar meestal zal de haat geboren worden uit onbeheerste sexualiteit, uit de zinnelijke drift.

O, hoe die haat het huwelijk maakt tot een hell
Op een dag kwam een man van middelbare leeftijd mij bezoeken. Hij praatte heel mooi en deed zich heel onschuldig voor. Hij zat in nesten en ik moest

hem helpen. Zij vrouw met negen kinderen was er vandoor. Ik op pad. Naar een vuil steegje in een smerig huisje vond ik de vrouw met haar kroost. Ik wilde haar bewegen tot haar man terug te keren. Doch ging me daar even een mond open! „Naar die vent. Drie keer heeft hij geprobeerd mij te wurgen, een vierde kans zal hij niet meer krijgen.” Ik heb haar aangeraden niet terug te keren.

Een vrouw liep als een schim langs 's Heren straten, zo mager en onderkomen. Ze kwam bij me en vertelde haar leed. De man hield het met een ander en haatte haar. Hij zei dat onomwonden en wenste haar uitdrukkelijk de dood. Versterkend voedsel dat de dokter haar had voorgeschreven en dat ze stiekum wilde gebruiken, ontrukte hij haar en at het zelf op. Zij vertrouwde hem niet eens meer, als hij prutste aan de medicijnflesjes, die de dokter haar gegeven had.

Ik werd eens geroepen in een net en proper jong gezin. Er waren twee kinderen, maar het tweede was niet van den heer des huizes. Alles wilde hij zijn vrouw vergeven, als deze maar weer van hem wilde houden. Intussen zag ik de haat vonken in haar ogen als ze schuinweg keek naar haar man. Iets uit de hel was in haar gevaren en ik wanhoopde aan het slagen mijner tussenkomst.

Onlangs zat een jongeman van nog geen dertig jaar bij me te schreien. Zijn vrouw was wegge-
lopen. Eens had hij haar teruggehaald. Weer was ze naar de engelse soldaten gegaan en tot terug-
keer niet te bewegen.

Een heel jonge vrouw vertelde me schreiend, hoe

haar man haar had geslagen en mishandeld toen ze in positie was van haar eerste kind en haar in 't kraambed nog niet met rust kon laten.

Al die geschiedenissen zijn vervelend van een-tonigheid, nooit iets verheffends of origineels, al denkt ieder misschien dat zijn geval enig is.

Liefde zeiden we, is de vervulling der wet, bijzonder van de huwelijkswet.

Haat is het tegendeel der liefde. Maakt de eerste het huwelijk tot een paradijs. Haat maakt het tot een hel op aarde.

„In de mogelijke overspanning van het sexuele dreigt iets dat buiten het edel-menselijke valt en aan het demonische grenst.” (K. Adam).

De volmaakste ordening van het sexuele wordt bewerkt in de trouwe liefde van het zuivere huwelijk, terwijl de sexualiteit een geheel eigen gloed en schoonheid aan die liefde verleent. Haat is de radicale en totale mislukking van het sexuele leven en de sexualiteit verleent deze haat een geheel eigen demonisch karakter.

Beter een schoteltje groente, waar liefde heerst, dan een gemeste stier met haat erbij.

(Spr. 15, 17)

HOOFDSTUK III.

HUWELIJK EN KARAKTER.

Is het dan niet beter niet te trouwen ?

Toen Christus eens tot Zijn leerlingen gesproken had over het huwelijk en de zware verplichtingen die dit meebrengt, kwamen enige leerlingen Hem vragen: „Als het zo staat met het huwelijk, is het dan niet beter niet te trouwen?”

Mogelijk is die vraag bij sommigen ook wel opgekomen naar aanleiding van onze vorige beschouwingen. Doch dat lijkt mij de vraag niet. We moeten ons liever afvragen, wat moeten we dan doen om van ons huwelijk geen hel maar een hemel te maken. En daarop past slechts één antwoord: ons karakter vormen.

Sexuele en totale opvoeding.

Het karakter wordt gevormd door de opvoeding. En in verband met onze stof willen we de opvoeding onderscheiden in sexuele en totale opvoeding.

Door de opvoeding wordt het leven ontwikkeld. Tot het leven behoort ook de sexualiteit.

Die maakt een integrerend deel uit van het

leven en dient dus ook ontwikkeld, opgevoed te worden.

De opvoeding richt zich noodzakelijk naar de levensopvatting.

En nu is het een onloochenbaar feit, dat velen tegenwoordig een verkeerde opvatting hebben over het leven

Zij kennen de sexualiteit een te grote plaats toe. Gevolg daarvan is, dat de sexuele opvoeding bij hen eveneens een te grote plaats inneemt in de opvoeding.

Waar de sexualiteit beschouwd wordt als het voornaamste in het leven, als het leven, daar wordt de opvoeding een uitsluitend sexuele opvoeding.

Maar zo heeft God het leven niet geschapen.

God schiep den mens. En dien mens schiep Hij man en vrouw. Eerst de mens en dan pas de man en de vrouw, de sexualiteit.

Dien mens stelde Hij een hoogste, een supreem doel. Een doel dat alles beheerst, heel het leven. Hetzelfde voor man en vrouw. God dienen en daardoor gelukkig worden.

Naar dit doel hebben allen te streven, maar ieder op zijn eigen wijze, volgens eigen aanleg en vermogens, ieder volgens eigen individualiteit.

Een voorname factor van de individualiteit is de sexualiteit. Deze zal dus een eigen kleur geven aan het menselijk leven en streven. Anders zal het streven zijn van den man, anders dat der vrouw.

Maar zakelijk, objectief komt het op hetzelfde neer.

Allen moeten God dienen door het onderhouden derzelfde geboden om denzelfden hemel te verdienen.

Als we afzien van de openbaring en alleen letten op de natuurwet, staan de geboden kort en bondig geformuleerd in de tien geboden, die onze betrekkingen regelen tot God, den evenmens en onszelf. Tot de laatste behoort de wet der kuisheid.

Als mens hebben we het zedelijk goede te doen. Ons leven omvat heel het zedelijk goed of deugdgoed.

Afgezien van de goddelijke deugden wordt heel het deugdgoed verdeeld in voorzichtigheid, rechtvaardigheid, sterkte en matigheid.

De matigheid regelt en normeert zowel de voedingsdrift als de voortplantingsdrift. Zij omvat dus zowel de matigheid in eten en drinken als in het voortplantingsleven.

Matigheid in het voortplantingswerk is de kuisheid, castitas in het Latijn, afgeleid van castigare, tuchtigen. Het is de deugd die het geslachtsinstinkt ordent, de geslachtsdrift onder tucht houdt.

Waaruit duidelijk blijkt, dat zij dwalen, die heel het leven willen terugbrengen tot het sexuele.

Het is slechts een deel, ondergeschikt aan het geheel, daarin verweven en geconstrueerd, door den Schepper ingebouwd, ingebed.

In ons leven moeten wij trachten het alleen die plaats toe te kennen, die het volgens goddelijke ordening toekomt.

Nooit heeft Christus dan ook gezegd: die met het sexuele klaar is, heeft de wet vervuld. Wel

heeft Hij gezegd: Die de liefde heeft, heeft de wet vervuld. Daarin is alles vervat.

Opvoeding tot kuisheid.

Daarom hebben wij nodig: opvoeding tot kuisheid en tot goed leven.

Daarom is opvoeding tot kuisheid voor ons maar een deel der integrale opvoeding.

Nochtans een zeer voornaam deel.

Immers waar één deugd ontbreekt, kan men niet zeggen dat het leven goed is.

Want *bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu*. Goed is wat helemaal goed is, kwaad waar iets aan ontbreekt.

Met het oog op het huwelijk is deze deugd van bijzonder belang. Omdat het huwelijk de sacramentele ordening is der voortplanting, de normalisering van het sexuele leven. En slaagt men er in het huwelijk niet in het geslachtsleven te ordenen, dan is het huwelijk zelf mislukt en ongelukkig.

Maar ook buiten het huwelijk is deze deugd zo nodig, omdat ze invloed heeft op het totale leven en dit leven geestelijk, zedelijk en lichamelijk totaal kan verwoesten.

Het is dus plicht van den opvoeder sterk op te voeden tot kuisheid. En wel te meer, omdat er tegenwoordig zo overvloedig reclame wordt gemaakt voor allerlei vormen van ontucht en de meeste mensen zo zwak zijn op dit punt, dat men gerust zeggen kan, dat voor de meeste mensen de levensmislukking ligt op dit gebied.

Inzicht nodig.

Het eerst nu wat de opvoeder tot kuisheid te doen heeft is: inzicht geven in de betekenis en de waarde van het sexuele.

Het leren zien door de ogen van God. Wat wij in het eerste hoofdstuk behandeld hebben kan daartoe een leidraad zijn.

Als de opvoeder geen inzicht geeft zullen anderen dit wel doen.

Op slot van rekening komt iedereen er wel op een of andere manier achter.

Maar niet op de ideale manier. Tot schade van het hele kuisheidsleven.

De opvoeder mag zich dit middel niet uit handen geven om zijn pupillen te vormen voor heel hun leven op een gebied, dat zo diep ingrijpt in het hele leven.

Een rustige, onbevangen en verheven opvatting van het sexuele kan beslissend zijn voor heel het kuisheidsleven en dus voor heel de toekomst en de eeuwigheid.

Voorlichting.

Voorlichting is dus nodig.

Ze moet gegeven worden door mensen, die zelf een ware, edele opvatting hebben van het sexuele en daar heel evenwichtig tegenover staan.

Dat is nodig voor heel de sexuele opvoeding.

Mensen die niet klaar zijn met hun eigen sexueel leven, mensen die er onevenwichtig tegenover staan, te angstig, te bekrompen en scrupuleus, zijn

totaal ongeschikt. Ook zij die een overdreven plaats toekennen aan het sexuele, overal 't sexuele in zien, pan-sexualisten zijn er niet toe in staat. Onbewust zullen zij het suggereren, waar het niet aan de orde is of bedekt moest blijven.

Op zichzelf is het ideaal wanneer de ouders de voorlichting geven en wel vader voor de jongens en moeder voor de meisjes.

Voelen ze zich zelf er niet toe in staat, dan laten zij het doen door anderen, een bloedverwant, een vertrouwde vriend, die er zeker toe in staat is, een priester of opvoeder.

Kinderen van tien jaar of nog jonger plagen zich soms al met het probleem, waar de kinderen vandaan komen. Zeg ze gerust in heel intiem vertrouwen, dat ze niet van den ooievaar komen, maar uit moeders schoot, zoals Jesus uit de schoot van Maria, zoals wij bidden in het Weesgegroet.

Dat maakt zo'n verheven indruk en ze gaan nog veel meer van moeder houden. Ze stellen het vertrouwen waarin ze genomen zijn op hogen prijs en zijn min of meer immuun voor de praatjes van de straat. Want zij weten nu wel beter.

Onderscheid tussen bekoring en zonde.

Als de kinderen 13 à 14 jaar oud zijn, is het normaal dat ze sexuele ervaringen krijgen. Dan moet noodzakelijk het geweten gevormd worden, anders weten zij daar geen raad mee. Het is onbegrijpelijk, hoe dat in de opvoeding zó verwaarloosd kon worden. Hoevelen zijn daarvan het slachtoffer geworden. Bij hoevelen is de sexualiteit in haar

normale ontwikkeling gestoord en bedorven door gebrek aan voorlichting juist op dezen tijd.

De kinderen moeten weten, dat die verschijnselen natuurlijk en algemeen menselijk zijn. Ze moeten 't onderscheid kennen tussen bekoring en zonde. Weten dat de bekoring geen kwaad is. Integendeel, al zou men den helen dag bekoord worden en eenvoudig „neen” zeggen, niet instemmen in de bekoring, dan was men 's avonds veel heiliger en kuiser ook dan 's morgens, toen men zijn dag begon. Want dan had men heel den dag de deugd beoefend.

Dichters kunnen ons zo prachtig uitbeelden de schoonheid der kinderlijke onschuld, die nog van geen kwaad afweet en door geen bekoringen beïnvloed wordt. Maar veel schoner is de wetende onschuld van den aankomenden jongen of het grote meisje, dat de bekoringen ondervindt, maar die weerstaat en dapper de deugd beoefent. In het eerste geval hebben we slechts afwezigheid van ondeugd, in het tweede geval hebben we deugd in al haar schoonheid en kracht: virtus, afgeleid van vis, dat kracht betekent.

Toch schijnt 't niet gemakkelijk, dit onderscheid tussen bekoring en instemming in de bekoring te begrijpen. Vele volwassenen komen er nooit mee klaar. Sukkelen er heel hun leven mee. Kunnen nooit voor zichzelf uitmaken of zij in de bekoring hebben ingestemd of niet.

De H. Augustinus over de bekoringen.

Niemand heeft daar beter over geschreven dan de H. Augustinus.

Hij onderscheidt drie trappen of fasen in het hele proces.

Een verboden goed wordt, door de zintuigen waargenomen of aan de verbeelding voorgesteld. Die voorstelling kan zich verbinden met andere verwante beelden die door allerlei correlaties worden opgeroepen of latent in het bewustzijn aanwezig waren. Al die beelden en voorstellingen ondersteunen elkaar en kunnen groeien tot een ware obsessie. **Eerste trap.**

Het voorgestelde is iets wat met de zinnelijke natuur overeenkomt, daaraan behaagt. Dat behagen is natuurnoodzakelijk.

Men kan het eenvoudig niet onderdrukken. En het is een grote fout in den strijd voor de deugd van zuiverheid, wanneer men dat wil verdringen wat niet te verdringen is. Daaruit volgen allerlei psychische afwijkingen en zenuwstoringen. Dat zinnelijk behagen willen verdringen is even dwaas als bij het eten te zeggen: ik wil dat niet lekker vinden, de smaak te verdringen.

Het zinnelijk streefvermogen heeft dus behagen in het voorgestelde en streeft er ook noodzakelijk naar, omdat het geheel met den zinnelijken aard overeenkomt.

Het tracht invloed uit te oefenen op den wil om die in zijn richting mee te trekken.

Het is de **tweede trap**. Alles speelt zich nog af in de zinnelijke sfeer, buiten den vrijen wil, die alleen drager is der zedelijkheid. En daar komt het nu op aan, wat zal de wil doen.

Stemt hij toe, terwijl het verstand weet dat het

niet mag, dan is de zonde bedreven en de zondestraf ingelopen. Want wat hij doet is in strijd met de rede, komt niet overeen met de natuur van den mens en Gods verordening.

Stemt hij echter niet toe, dan is de bekoring overwonnen, de deugd beoefend, dan komt men veel kuiser uit den strijd dan men er in getreden was. **D e r d e t r a p.**

De H. Vader verduidelijkt zijn leer door de paradijshistorie.

De duivel toont Eva den appel. Hij is mooi, aantrekkelijk, behaagt. **Eerste trap.**

Zij plukt, eet, geniet, tracht Adam over te halen om hetzelfde te doen. **Tweede trap.**

Nog is de erfzonde niet bedreven. Die kan alleen Adam doen. Omdat hij alleen het hoofd der mensheid is en voor heel die mensheid verantwoordelijk.

Eerst als Adam aan de verlokking zijner vrouw toegeeft en doet wat deze voorstelt, is de erfzonde bedreven. **D e r d e t r a p.**

Heel die leer wordt ook zo prachtig weergegeven door den H. Jacobus: „De begeerlijkheid, als ze ontvangen heeft, baart de zonde.”

De ontvangenis of bevruchting van de begeerlijkheid is de vrije wilsinstemming.

Eerst door de instemming van den wil brengt de begeerlijkheid haar natuurlijk kind voort: de zonde. Nooit wordt de Heilige moede, ons deze gewichtige levensles duidelijk te maken.

In 410 waren de Gothen Rome binnengevallen en hadden er vreselijk huisgehouden. Ze hadden

de Romeinse vrouwen en meisjes onteerd. Deze waren daarover zeer bedroefd en ter neer geslagen. In zijn „Stad Gods” wil Augustinus haar troosten en opbeuren. „De deugd,” zegt hij, „heeft haar zetel in de ziel, vanwaar deze het lichaam bestuurt. Men is dus heilig, in zover de wil heilig is, die de bewegingen van het lichaam regelt. Als de wil standvastig blijft in het goede en geheel tegenovergesteld aan het kwade, is alle geweld, dat een ander aan ons lichaam pleegt, niet in staat ons schuldig te maken. Dat geweld doet ons de kuisheid niet verliezen.”

Wat de H. Vader hier getuigt van het fisiek geweld van buiten af door derden gepleegd, geldt evenzeer voor het fysiologisch geweld van binnen uit door de bekoring opgewekt en waaraan noodzakelijk een zinnelijk lustgevoel gepaard gaat. Het kan ons de kroon der zuiverheid tegen onzen wil niet ontnemen.

Bekoringen bestrijden.

Op het juiste inzicht in de bekoring moet de strijd er tegen gegrond zijn.

Niet bestrijden en verdringen wat niet te bestrijden of te verdringen valt. Daar wordt de mens lichamelijk en psychisch abnormaal van.

Alleen voorkomen dat de wil, de redelijke wil instemt.

Hoe rustiger we staan in de bekoring hoe beter. En rustig zijn kunnen we nu, omdat we weten dat de bekoring maar is wat we er zelf met Gods genade van maken.

Daarom zeggen we een enkel schietgebed. Het is een bewijs, dat we het kwaad niet willen en verzekert ons van Gods bijstand.

Dan gaan we gewoon door met de vervulling onzer plichten, onzer gewone taak. Dat is Gods wil. En daardoor tonen we dat we alleen Gods H. Wil wensen te volbrengen.

Het ergelijk gedrag van grote jongens en meisjes.

Hoe vaak heeft ons het gedrag van meisjes van 15 à 17 jaar geërgerd gedurende den oorlog.

Hoe hebben zij zich misdragen met de Duitse soldaten. En na de bevrijding is het weer een weerzinwekkende ergernis te zien hoe hetzelfde spelletje wordt voortgezet met de Engelse soldaten. Onwetendheid is de enige verontschuldiging. Want, als ze werkelijk niet beter weten, dan zijn ze ook niet schuldiger dan de honden van de straat, die door dezelfde instinkten gedreven worden, tenzij hun onwetendheid zelf schuldig is.

Ernstig vragen wij ons af: is de opvoeding hier niet tekort geschoten? Hebben de ouders ooit die grote kinderen in vertrouwen genomen en hen onderhouden over den zin en de verheven waarde van het sexuele? Hebben zij getracht klaarheid te scheppen in den chaos van instinkten en gevoelens die nu met elementaire kracht uit het onderbewustzijn naar boven breken? Hebben zij haar ooit doen beseffen, dat men door zulke handelingen zijn sexualiteit misbruikt, ontwaardt en dat men de toekomstige moeder in zich doodt? Dat

zulk een gedrag de normale ontwikkeling van het sexuele stuit en het Goddelijk plan der schepping omver haalt?

Eveneens was een serieus en vertrouwelijk onderhoud van vader met zijn grote jongens die achter de meisjes aanflirten, op een wijze die een aanfluiting is van het ridderideaal, niet misplaatst. Want misschien beseffen ook zij niet voldoende hoe onwaardig hun handelwijze is en hoe lichtzinnig zij met de hoogste levenswaarden omspringen.

Voorlichting is niet genoeg.

Voorlichting is iets, goede voorlichting is noodzakelijk, maar niet genoeg. Er moet sterk opgevoed worden. De wil moet gestaald worden. Men moet het goede willen, men moet het doen. Dus niet alleen het verstand dient gevormd, maar nog veel meer moet de wil gesterkt worden.

En niet alleen op sexueel gebied, maar op het hele gebied van leven en zedelijkheid. Want wij mogen niet in de fout vallen boven gesignaleerd. De fout van hen die als het ware heel het leven en bijgevolg ook de opvoeding reduceren tot het gebied van het sexuele.

Dat is noch in het belang der gezonde sexuele opvoeding, noch in het belang der totale opvoeding. Niet in het belang der sexuele, omdat daardoor de aandacht te veel op dit gebied wordt geconcentreerd, waardoor juist bekoringen en innerlijke overbodige moeilijkheden ontstaan. Niet in het belang der totale opvoeding, omdat die daardoor te veel wordt verwaarloosd. Het hele

leven moet opgevoed worden de totale mens. Daarin bestaat de hele sexuele opvoeding. „Het bespottelijk en haast ziekelijk overdrijven van het sexueel gezichtspunt is op zichzelf een symptoom van een hedendaagse geestelijke stoornis,” zegt Jung. En een ander modern paedagoog zegt: „De nieuwste psychologische onderzoekingen op het gebied der sexuele opvoeding hebben uitgewezen, dat het beste middel om de reine zielsgesteldheid te bewaren, niet is de directe strijd tegen de sexuele drift, maar het afleiden van de zich vertonende levenskracht naar andere verhevene, edele doeleinden.” (Toth Tihamer, Zielzorg voor de Jeugd, blz. 185).

Geen over-opvoeding tot kuisheid.

Er zijn ouders die te veel willen opvoeden en te weinig willen overlaten aan de natuurlijke ontwikkeling, het normaal groeiproces. Altijd zijn ze aan het opvoeden, voortdurend willen zij ingrijpen en forceren. Een opvoedingsfout waartegen ten onzent dringend is gewaarschuwd door Piet Oosterlee. Op sexueel gebied is dit dubbel gevaarlijk omdat het de aandacht te veel trekt tot het zinnelijke en daardoor juist geesten worden opgeroepen die moeilijk zijn te bezweren.

De beste methode is daarom, wanneer men een sexueel geval paedagogisch te behandelen krijgt, een gezonde, rustige voorlichting en dan zeggen: en nu praten we daar niet meer over. De beste manier om kuis te leven is, je zo weinig mogelijk bezig te houden met zuiverheid en onzuiverheid, maar je taak te doen, je plicht, een vent te worden.

Algemene karaktervorming.

Het godsdienstig leven moet verzorgd. Niet te veel oefeningen, maar goed. Morgen- en avondgebed, H. Mis en Communie. En die oefeningen zetten in het leven. Bij velen staat de godsdienst buiten het leven.

Ze gaan te communie, ze biechten, maar blijven dezelfde vervelende en onsociale mensen, met steeds dezelfde fouten en gebreken. Altijd even egoïstisch, onverdraagzaam, vol eigenliefde, licht geraakt, moeilijk te verzoenen, vol nijd en jalouzie. Zulke mensen mislukken in het huwelijk, waar het juist op karakter aankomt.

Het heeft me vaak verbaasd, hoe de mensen opkijken, als iemand in het klooster gaat. Bij intuïtie voelen zij aan, dat dit karakter vergt. En ze zijn heel gul met hun vermaningen. Denk toch eens goed na, voor ge er aan begint. Het zal niet meevallen. Het vraagt zulke grote offers van den mens.

Maar is het huwelijk dan zo gemakkelijk? Stelt het geen eisen aan het karakter. Kan elke karakterfout niet uitlopen op een mislukking van het huwelijk? In het klooster, als ik me maar 'n beetje wil aanpassen, gaat het op wioletjes.

Maar in het huwelijk, als ik mij wil aanpassen, maar de ander kan of wil het niet, dan gaat het nog niet. Als ik niet geleerd heb mijn karakter te vormen, niemand zal het mij meer leren.

In het klooster wordt het ons wel geleerd.

En kan men altijd nog van zijn geloften ontslagen worden en terugkeren in de wereld.

In het huwelijk gaat dat niet meer.

Opvoeding en zelfopvoeding.

Doel der opvoeding is zelfopvoeding.

Als de opvoeding er niet in slaagt dat te bereiken, dat de jonge mens aan eigen karaktervorming gaat werken, dan is ze mislukt.

De opvoeding eindigt als iemand voldoende zelfstandig is geworden, de zelfopvoeding eindigt nooit, zolang men leeft heeft men aan zichzelf, aan zijn zelfverbetering te werken.

Het eerst-noodzakelijke is zelfkennis. En heel bevreemdend is het, dat zelfkennis zo zeldzaam wordt aangetroffen. Tot groot nadeel van het leven, bepaald van het huwelijksleven.

Zonder zelfkennis treedt men in het huwelijk. Men kent zijn eigen fouten niet. Meent, dat alleen de anderen fouten hebben. In ons geval de echtgenoot. Dan worden die breed uitgemeten en met eigen voortreffelijkheid vergeleken. Men wordt onverdraagzaam. Hoe beter men zijn eigen fouten kent, hoe verdraagzamer men staat tegenover die van anderen.

We moeten dus eerst onszelf kennen, dan pas kunnen we onszelf verbeteren.

De middelen daartoe zijn: onszelf voortdurend controleren, letten op onze fouten, driftigheid, onverdraagzaamheid, inhaligheid, egoïsme, onbeleefdheid, ongemanierdheid, onbeheerstheid, slordigheid, liefdeloosheid.

Minstens ééns per dag ons geweten onderzoeken 's avonds bij het avondgebed.

Dan goede voornemens maken en bidden om de genade ze ten uitvoer te brengen.

Het H. Sacrament der Biecht gebruiken als middel tot levensverbetering. Het is door God zelf daartoe ingesteld. Door het gewetensonderzoek dat er aan voorafgaat, leren we onszelf beter kennen. We ontdekken gemakkelijk onze hinderlijkste fout, die het eerst verbetering behoeft. Die biechten we met bijzondere zorg en gebruiken de kracht van het Sacrament om die te verbeteren.

Tot levensverbetering wenden we ook het gezamenlijk gebed in het huisgezin aan.

De gemeenschap in het huwelijk grijpt ver over 't beperkte gebied van het sexuele in het totale leven en omvat ook het godsdienstig leven in een gezamenlijke opgang tot God.

Waar twee aldus gevormde echt Christelijke karakters zich voor het leven verbinden in het H. Sacrament des huwelijks, daar zal God in hun midden zijn. Samen zullen zij heel hun leven maken tot een gestage opgang naar boven, tot God. Gelijk boven de kribbe zullen de engelen zingen boven het ideale huisgezin van vrede op aarde. Het door hen gevormde gezin zal de trouwe navolging zijn van het Huisgezin van Nazareth, dat we ons niet anders kunnen voorstellen dan als een hemel op aarde, een paradijs op deze wereld.
